

Валентина МОЛОКАНОВА,
д.т.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту
та управління проектами ДРІДУ НАДУ

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІВ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Сучасні підходи до формування професійних компетенцій державних службовців та засоби їх запровадження переживають значні зміни. Ці зміни спричинені визначеним курсом України на інтеграцію у Європейський Союз та відповідними трансформаційними процесами в суспільстві. Особливого значення сьогодні набуває так званий компетентнісний підхід, що впливає не тільки на саму структуру знань, а й на соціальну поведінку державних службовців. Важливими складовими сучасних компетенцій державних службовців стають методологічні основи управління сталим розвитком територій.

Активне впровадження в систему освіти державних службовців проектного менеджменту кореспондується з оновленням державної служби в контексті європейського виміру. Це передбачає не лише надання професійної освіти у сфері управління проектами та програмами, а й особистісний розвиток у сфері поведінкових компетенцій та готовності до роботи в умовах євроінтеграції. Такі вимоги стають цілком закономірними та відповідають змінам, що відбуваються у глобальному світі. Оновлення змісту навчання державних службовців, створення нових програм, оновлення методичної бази пов'язано з такими чинниками, як:

- відкриття кордонів між країнами та інтеграція освітніх систем до світового освітнього простору, розширення можливостей, що відкриваються у контексті євроінтеграції;
- перехід до нової ери сучасного суспільства – інформаційного суспільства, де визначальною компетенцією стає вміння швидко та ефективно оперувати наявною інформацією для суспільного добробуту та професійного навчання;
- встановлення більш високих стандартів у галуззі надання адміністративних послуг, у зв'язку з чим встановлюються нові вимоги до системного оцінювання діяльності державних службовців.

В Україні практично всі місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування беруть участь в розробці та реалізації стратегій і цільових програм соціально-економічного розвитку відповідних територій і регіонів, проте не використовують єдину методологію до управління ними, що згубно відбивається на ефективності і результатах. Існуюча на сьогодні система розробки та виконання цільових програм, що регламентується Законом України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [1], не відповідає вимогам часу, що підтверджується як висновками міжнародних експертів, так і вітчизняних науковців.

Із досвіду розробки численних стратегій, дорожніх карт та програм реформ, запитаємо себе які стратегії були реалізовані в Україні в повному обсязі? Мабуть жодна. Чому так відбувається? Тому, що жодна стратегія не була доведена до тактичного планового рівня та, тим більш, не було її відповідного оперативного супроводження та пост-проектного аналізу якості реалізації, відсутня персональна відповідальність. Реалізація відповідних програм і проектів, що повинні спрямовуватись на створення оптимальних умов для сталого розвитку спроможних, конкурентоздатних та інвестиційно привабливих територіальних громад, стають все частіше провідним гаслом політичних партій та лідерів громадського руху. Відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» новоутворені громади мають направляти відповідні кошти, в першу чергу, на проекти, що забезпечуватимуть сталий розвиток територій та їх інвестиційну привабливість. Багато державних службовців завдяки курсам підвищення кваліфікації та тренінгам вже освоїли поняття «проект» та навчилися його розробляти. Але, що таке «Програма розвитку регіону», як її розробляти - це кожен трактує по-своєму. Отже, держслужбовців професійному управлінню програмами розвитку територій треба масово і системно навчати. Але на практиці виявляється, що деякі науковці МОНУ вважають, що спеціальність «Управління проектами» взагалі не потрібна... Не можна розраховувати на те, що отримавши вказівку розробляти «проекти, що забезпечуватимуть сталий розвиток громад» всі держслужбовці відразу стануть фахівцями з розробки програм сталого розвитку.

Державні керівники визнають украй важливу роль професійного управління програмами та портфелями проектів. Проте, розповсюдженою помилкою є те, що багато хто не звертає уваги на чітку відповідність між стратегією розвитку та реалізацією портфеля проектів. Опанування українськими управлінцями основ методології проектного менеджменту дозволило б керівництву країни реалізувати свої стратегічні пріоритети і прийняті зобов'язання. Оскільки будь-яка система розвивається за певними законами, розробка стратегії розвитку потребує врахування цих законів розвитку, а саме визначення стадії життєвого циклу системи, її рівня домінуючих цінностей та можливостей колективного інтелекту до створення нових ціннісних конструкцій. У цьому контексті відомий сучасний філософ Е. Тоффлер [2], аналізуючи феномен трансформації сучасних суспільств, стверджує: «Світ, який швидко утворюється від зіткнення нових цінностей і технологій, нових геополітичних відносин вимагає абсолютно нових ідей і аналогій, класифікацій і концепцій».

Останні тенденції розвитку стандартів з управління проектами свідчать про приділення підвищеної уваги до застосування м'якого системного підходу до розвитку складних утворень, що висуває оновлені вимоги до професійних якостей державних управлінців у цій сфері. Державні службовці мають нарощувати освоєння нових «м'яких компетенцій» та опановувати практичні інструменти створення та підтримки спільних цінностей.

Враховуючи актуальність проблеми підвищення якості реалізації проектів, програм, та портфелів регіонального сталого розвитку, потребу у створенні систем моніторингу індикаторів соціально-економічного розвитку

через проекти, необхідне впровадження відповідних навчальних модулів для слухачів магістратур за спеціальностями «Державне управління».

Список використаних джерел

1. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку України: Закон України від 23 березня 2000 р. № 1602-III // www.zakon.rada.gov.ua.

2. Тоффлер Е. Третя хвиля / Е. Тоффлер; пер. з англ. В. Шовкуна. – К.: Всесвіт, 2000. – 480 с.